

Welkomstwoord

drs. Heiko Roelf Roelfsema Vz en CM van SHSJZ, Bronbeek, 12 september 2015

Goedemorgen dames en heren,

Mijn naam is Heiko Roelfsema, kleinzoon en naamdrager van een van de 22.000 slachtoffers van de Hell Ships die wij vandaag herdenken. Mijn grootvader stierf tijdens de torpedering van de Junyo Maru in 1944. Het is mij in mijn bekende dubbelrol als voorzitter en ceremoniemeester vandaag wederom een grote eer u allen van harte welkom te heten namens de SHSJZ, en namens kolonel Dulfer en zijn vrouw, gastheer en gastvrouw op dit prachtige en gelukkig weer zonnige Landgoed Bronbeek. Gelukkig bent u er dit jaar weer bij, kolonel. Vorige jaar was u tijdens onze herdenking op dienstreis in Indonesië en werden de honneurs voorbeeldig waargenomen door uw echtgenote, maar nu zitten jullie gelukkig weer naast elkaar. Hier in Bronbeek, onze Indische enclave midden in Arnhem, midden in de weken van herdenkingen rond Market Garden. Wat dat betreft de absoluut drukste week voor de Burgemeester van Arnhem en daarom een bijzonder welkom, burgemeester Kaiser, dat u hier bent en straks het woord voert.

Dan om te beginnen, dames en heren, ben ik natuurlijk bijzonder verheugd dat, namens de enkele overlevenden van de Hell Ships die nu nog leven, dhr Willem Punt hier weer is, samen met zijn vrouw. Een ereplaats voor jullie beiden. Het was al een wonder dat je de torpedering van de Junyo Maru overleefde, Willem, en vervolgens de ontberingen aan de Pakan Baroespoorlijn doorstond, maar dat je vandaag, 70 jaar na dato, hier weer bent, in goede gezondheid en zoals elk jaar met een zeer opgewekt humeur, is een **bovenwonder**.

Je bent voor ons allen uitgegroeid tot het symbool van overlevingskracht en veerkracht. Wij hoeven jou nooit aan te moedigen door te gaan, nee, elk jaar moedig jij ons met je immer glimmende ogen aan vooral met deze herdenking door te gaan. En je ziet het, kijk om je heen, het heeft wederom gewerkt. We zitten allemaal om je heen. 250 getrouwen!

En je krijgt het druk zometeen, Willem, tijdens deze herdenking!! Fantastisch dat je dit wil en kan doen!

Dan wil ik natuurlijk een bijzonder welkom uitspreken richting de bewoners van het Militair Tehuis Bronbeek. Heren, iedereen roemt het Museum hier, maar U als bewoners bent en blijft de LEVENDE verbinding met ons Nederlands Indië, het land waarvandaan alle slachtoffers die wij vandaag herdenken van wal staken op hun helse reis. Voor velen werd het de Laatste Reis. Maar dat geldt niet voor u: ik ben blij dat u hier, in levende lijve, in de zon zit. Welkom.

Dames en heren, ik opende met de zin: welkom, hier bij ons monument voor onze jaarlijkse herdenking van de Slachtoffers van de Japanse Zeetransporten in de periode 1942-1945.

Ik zeg deze zin zoals elk jaar, maar het is natuurlijk helemaal niet net als voorgaande jaren. Allereerst heeft ons monument een metamorfose ondergaan, ik kom daar straks uitgebreid op terug, en ten tweede is het precies 70 jaar geleden, een kroonjaar, dat ook in de Oost De Tweede Wereldoorlog eindigde waarin, naast ontelbare anderen, ook onze 22.000 mannen, krijgsgevangenen, hun leven gaven. Krijgsgevangenen, militairen. Ik zeg dit met nadruk!

Daarom doet het mij bijzonder goed, dat al onze krijgsmachtonderdelen hier zijn vertegenwoordigd. Een bijzonder welkom voor Lt.gen. Hoitink, Inspecteur Generaal der Krijgsmacht én opperhoeder van onze veteranen, cmd. De Bok, namens de Commandant Luchtstrijdkrachten, Kap t/z Klomberg namens de Commandant Zeestrijdkrachten en namens onze minister van Defensie SbN Itzig Heine. De laatste kennen wij van vorig jaar met zijn indrukwekkende verhaal over de Suez Maru, en ik ben erg blij dat u na afloop ogenblikkelijk bereid was om, op mijn verzoek, toe te treden tot de Raad van Advies van onze Stichting. Nu ben ik niet de enige met een dubbelrol hier. Welkom, Henk.

Daarnaast ben ik erg blij dat bijna alle overige leden van onze Raad van Advies hier aanwezig zijn. Oud-Burgemeester van Arnhem mr. Drijber en jhr. Loudon. Beide nabestaanden. Helaas moest Adriaan van Dis gisteravond wegens overmacht afzeggen.

Daarnaast wil ik een paar van onze genodigden speciaal welkom heten, zonder de anderen tekort te willen doen, u bent mij allen even dierbaar.

Allereerst Brigade-generaal Van den Hoek, fijn dat u er op het laatste moment toch bij bent, hier, ook op een beetje uw Bronbeek. Ook de heren Bennink en Gille, namens het ministerie van VWS, welkom. Zeer verheugd ben ik dat mevr. Le Grand namens het Nat. Comité 4 en 5 mei hier aanwezig is. Dankzij de financiële ondersteuning van uw Comité, de enige die wij naast die van onze eigen donateurs hebben, is deze herdenking mogelijk. Dus niet alleen welkom maar ook hartelijk dank. Mevrouw Ferdinandus van de St. Pelita, mag ik u ook als trouwe gast en belangrijke steun voor alle Stichtingen die hier op Bronbeek samenkomen, van harte welkom heten.

En mag ik dan, zonder u allemaal bij naam te noemen, alle vertegenwoordigers van de aan ons gelieerde Stichtingen en organisaties die hier aanwezig zijn ook van harte welkom heten. Ons bestuur voelt zich door uw aanwezigheid opgenomen in een familie met één doel: slachtoffers herdenken en nabestaanden hiertoe een plek geven. Het feit dat wij straks 7 kransen en 11 bloemstukken zullen leggen, nog nooit waren het er zo veel, laat zien hoe wij **gezamenlijk** proberen te werken aan een steeds grotere uitdaging: zinvol herdenken naar de toekomst toe.

A special welcome to the Pilot Officer Gomez who joins us here today on behalf of The British Embassy. The first time that you are here, sir. But I hope this is the first time of many to follow, because I know that the representatives of the British Embassy always have warm feelings for this commemoration, and join us every year. Thank you for being here.

Daarnaast ben ik bijzonder blij met de aanwezigheid van de heer De Haan, directeur Arnhem van Akzo Nobel. U vervangt mr. John McLaren, internationaal directeur Public Relations van Akzo Nobel die gistermiddag door overmacht moest afzeggen. Ik ben dáárom zo blij omdat hij het door een zeer royale gift namens Akzo mogelijk heeft gemaakt dat wij deze indrukwekkende, voor onze kleine Stichting onbetaalbare, uitbreiding van ons monument hebben kunnen financieren. Mr. McLaren bleek gelukkig gevoelig voor de aanbevelingen van jhr. Loudon, die op zeer zorgvuldige wijze bij hem een lans voor dit monument heeft gebroken. Uw bedrijf, meneer De Haan, met haar Arnhemse roots heeft met grote gulheid de weg geopend zodat een Arnhemse ontwerpster, hier op Arnhemse grond een monument kon creëren voor een Arnhemse Stichting. Via u wil ik hem en Akzo van harte danken voor de zeer genereuze bijdrage.

Als gevolg van deze steun, naast die van onze donateurs en het ministerie van Defensie, konden wij mw. Saakje Visser de opdracht geven om een passend ontwerp te maken. We hebben het afgelopen jaar zeer intensief met elkaar samengewerkt, Saakje, en ik hoop dat je trots bent met het resultaat. En hoewel je vandaag op de achtergrond wilde blijven, kan ik natuurlijk niet anders dan je op de eerste rij zetten. Zonder jou idee lag dit er niet. Ere wie ere toekomt. Welkom.

Maar een ontwerp moet uitgevoerd worden, en hoewel vele tientallen mensen zich hebben ingespannen om het monument te realiseren, (u hebt geen idee hoeveel mensen en instanties iets te zeggen hebben over dit kleine stukje Nederland) is de coördinator van de Sectie Buitenruimte van de Rijks Vastgoed Bedrijf, de heer Willem Vreman, een onmisbare spil in de uitvoering gebleken. Geweldig werk, Willem. Hartelijk dank voor de samenwerking, mijn complimenten voor je inzet.

Eregasten, dames en heren, zijn natuurlijk de drie sprekers van vandaag. Ik noemde Burgemeester Kaiser van Arnhem al, maar mevrouw Bertie Veldhuijzen van Zanten-Zemmelink, nabestaande, en de heer Wiebe Arts, Humanistisch Raadsman van Defensie, Penningmeester van onze Stichting en zelf ook nabestaande, ook u heet ik van harte welkom. Zonder uw verhalen zouden we herdenken zonder inhoud. En betekenisloze leegte is er al genoeg in de wereld.

En tot slot wil ik het Koperensemble Fanfare "Bereden Wapens". Van harte welkom heten. Zij zullen ons samenkomst muzikaal omlijsten.

Maar dames en heren, wij zijn hier bijeengekomen om te herinneren, verhalen te vertellen en vooral te herdenken. Wij herdenken vandaag 22.000 krijgsgevangenen, militairen die niet alleen voor Vrijheid en Vaderland hun leven gaven, maar vooral het hoogste offer brachten opdat hun geliefden, hun naasten, hun nakomelingen, wij dus, u allemaal, in een wereld met vrede verder zouden kunnen leven. En kijk nu naar

die wereld: we zijn 70 jaar verder en nog steeds zien we de onthutsende beelden van honderdduizenden vluchtelingen die ten einde raad rennen voor hun leven, op zoek naar een plek van vrede en veiligheid. Weg van landen waar oorlogsmisdaden dagelijkse praktijk zijn. De lessen van 70 jaar geleden zijn nog steeds niet geleerd! Wij herdenken hier mannen die in de hel van de Hell Ships stierven; zij stierven in de hoop dat dat niet voor niks zou zijn. Het afschuwelijke beeld van het aangespoelde, 3-jarige Syrische jongetje op het Turkse strand afgelopen week, liet zien dat wij als mensheid nog heel hard aan het werk moeten om die wens van onze geliefden hier, in vervulling te laten gaan.

Ik weet nog dat mijn grootouders van moeder's zijde, in 1956, jarenlang, één van de 200.000 Hongaarse vluchtelingen opvingen. Nu dreigt Hongarije zelf haar eigen geschiedenis te vergeten. Nee, hoe vaak zeggen we niet tijdens onze herdenkingen: dit mag nooit weer gebeuren. En hoe vaak moeten we vaststellen dat de mensheid maar niet leert. Dus het is goed dat we hier weer zijn, niet alleen om te herinneren en te herdenken, maar vooral om ons te realiseren dat wij nog steeds een opdracht hebben van **hén**, die luidt:

Laten wij onze medemensen steunen door weg te nemen wat ons scheidt en blijven zoeken naar wat ons bindt!

Opdat er zo, een weg gevonden zal worden naar werkelijke humaniteit, naar een wereld van medemenselijkheid!

Dáárvoor hebben **deze mannen** en **die vrouwen en kinderen** hun leven gegeven!

Ik wens u een gedenkwaardige dag toe. Dank u wel.